

Józef Oleński
Uczelnia Łazarzkiego
j.olenski@onet.pl

Problemy zarządzania danymi indywidualnymi w warunkach technologii teleinformatycznych

Seminarium Banku Światowego
*International experience on use and protection
of personal administrative data*
Warszawa, 16 maja 2016 r

Treść

1. Infrastruktura informacyjna państwa
2. Ocena stanu aktualnego środowiska informacyjnego administracji w Polsce
3. Możliwości wykorzystywania danych administracyjnych w aktualnych warunkach
4. Strategia budowy zintegrowanego środowiska informacyjnego administracji
5. Wnioski

O bezpieczeństwie informacyjnym decyduje infrastruktura informacyjna państwa

- **Normy informacyjne**
- **Procesy informacyjne**
- **Systemy informacyjne**
- **Zasoby informacyjne**
  - warunkujące efektywne świadczenie usług społecznych przez państwo
  - dostarczające organom państwa przedsiębiorstwom, organizacjom społecznym i obywatelom informacji jako dobra publicznego należnego !
- **Podmioty informacyjne**

Infrastruktura informacyjna państwa

Systemy informacyjne pozarządowych organizacji i instytucji

Systemy informacyjne organów państwa:
-otwarte
-zamknięte

Infrastrukturalne środki masowego przekazu

Infrastrukturalne systemy informacyjne przedsiębiorstw

Infrastrukturalne zasoby informacyjne państwa

Ogólnokrajowe systemy informacji publicznej

Ogólnokrajowe systemy identyfikacji

Zewnętrzne infrastrukturalne systemy informacyjne:
-zintegrowane
-nieintegrowane

Standardowe języki wyspecjalizowane

Bazowe standardy informacyjne

Infrastrukturalne badania naukowe

Spoleczne zasoby wiedzy cywilizacyjnej

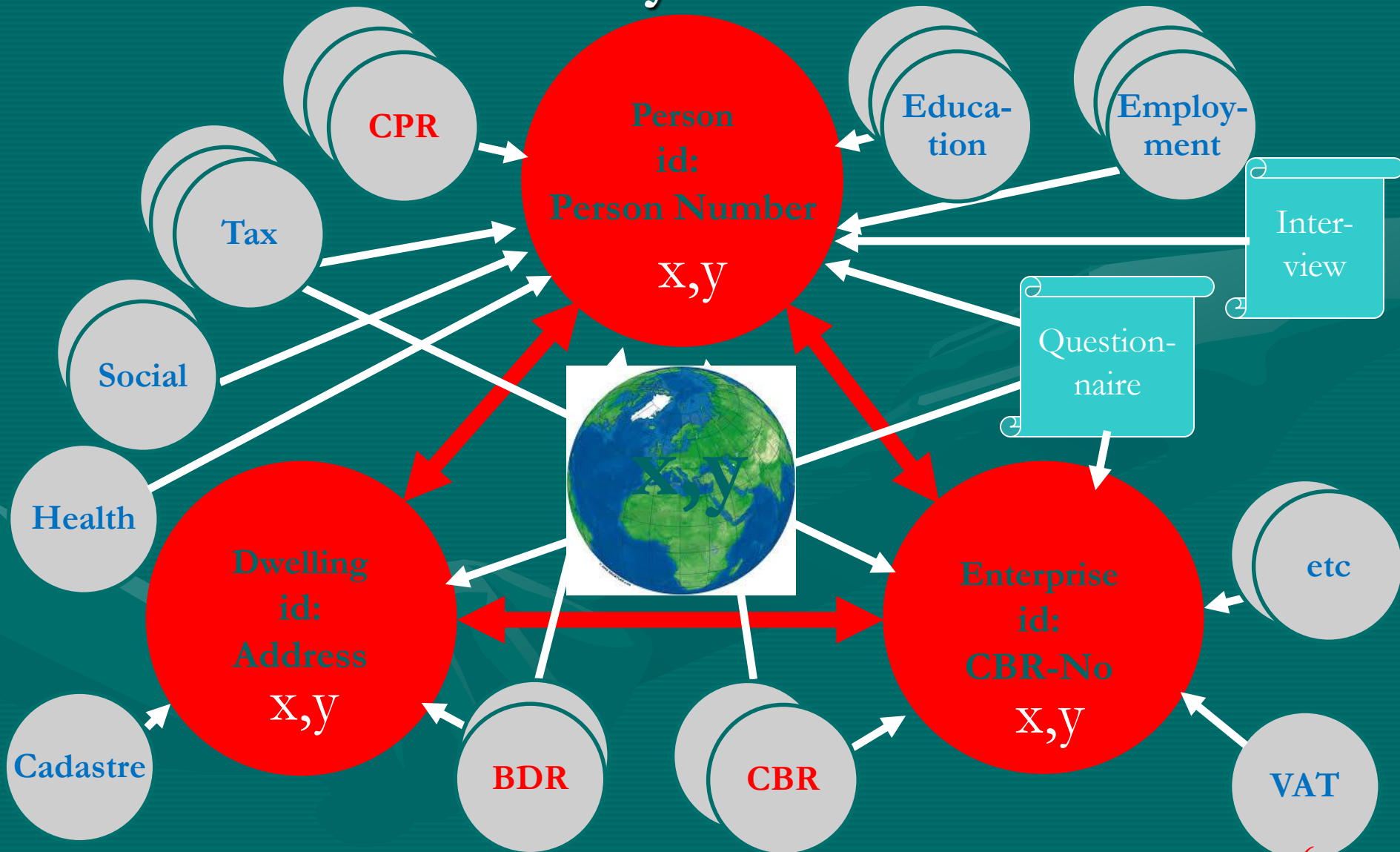
Język urzędowy

Język ojczysty

Modele infrastrukturalnego środowiska informacyjnego państwa

- Infrastruktura zintegrowana
- Infrastruktura zatomizowana
- Technologie teleinformatyczne tworzą warunki integralności technicznej i organizacyjnej oraz wymiany informacji

The notion of a Statistical Information System

Zintegrowana infrastruktura informacyjna

Wyspecjalizowane systemy informacyjne administracji i innych instytucji realizujących zadania publiczne

Ogólnokrajowe systemy administracji: podatkowe, ubezpieczenia społecznego, zdrowotnego, usług społecznych

Ogólnokrajowe rejestry i ewidencje wyspecjalizowane

Oficjalne systemy informacji publicznej

Bazowe systemy identyfikacji osób, podmiotów i terytorium

Metainformacje i parainformacje

Standardowe dane elementarne

Normy generatywne

**Admi-
nistra-
cyjna**

**Infor-
macja**

**Pro-
cedu-
ralna**

Bazowe rejestry referencyjne podstawą modelu zintegrowanego

- **Rejestr ludności**
  - (PESEL)
- **Rejestr podmiotów**
  - (REGON)
- **Rejestr terytorialny**
  - (TERYT)

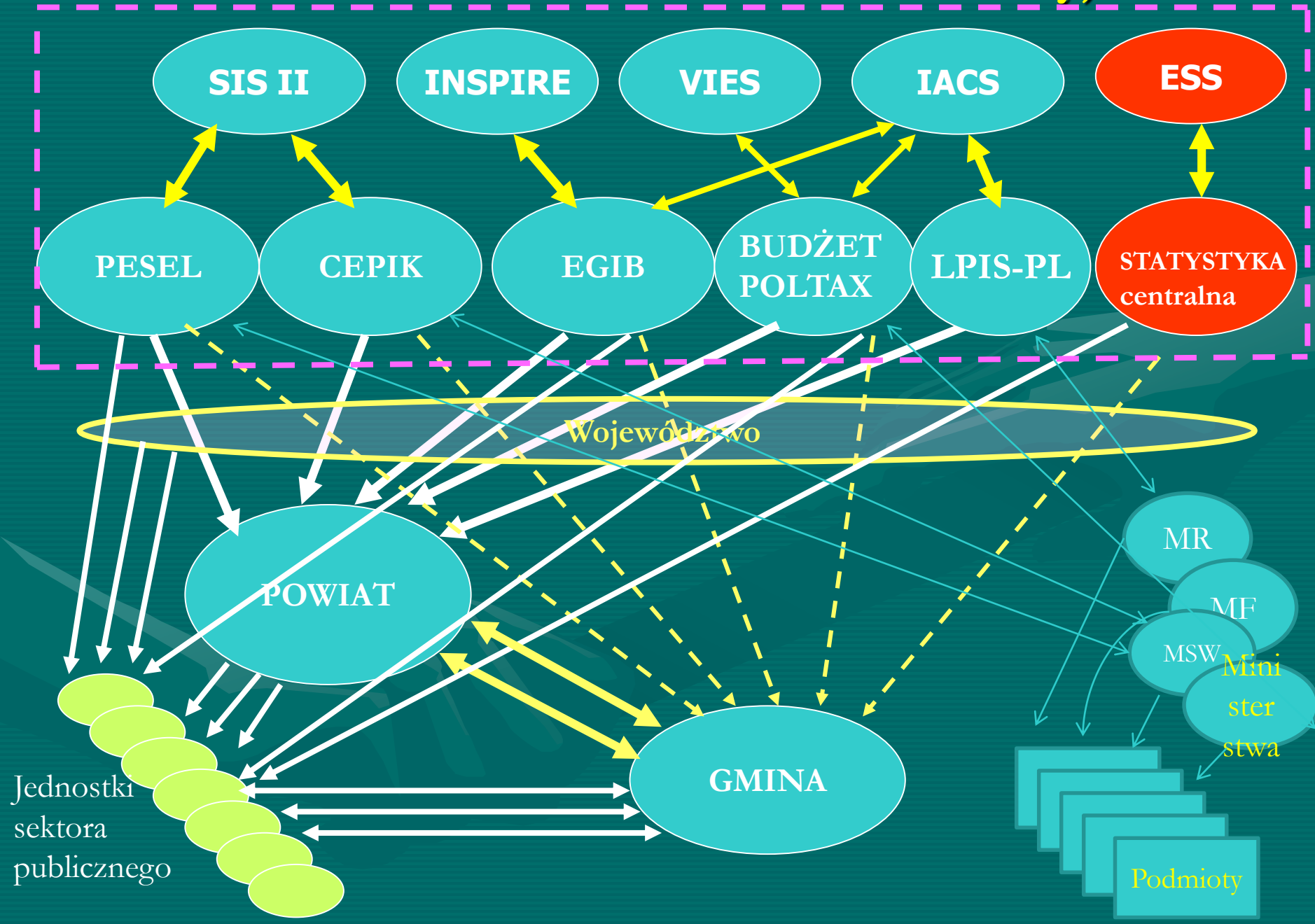
Model zintegrowany

- Zasoby informacyjne sektora publicznego - wspólnym zasobem państwa
- Centralna instytucjonalna (ponadresortowa) koordynacja infrastruktury informacyjnej państwa
- Obowiązkowe normy odwzorowania i wymiany informacji w sektorze publicznym
- **3 ogólnokrajowe pierwotne rejestry wielofunkcyjne (osób, podmiotów, terenu)**
- Minimalizacja pierwotnego ujmowania danych
- Obligatoryjna wymiana informacji między systemami
- Aktywna aktualizacja wg zasady *kto pierwszy ten lepszy*

Infrastrukturalne środowisko informacyjne administracji publicznej

- 800 rejestrów ogólnokrajowych (z mocy ustaw)
- 4500 ewidencji (z mocy rozporządzeń i zarządzeń)
- Systemy oficjalne realizowane przez
  - instytucje informacyjne (np. GUS, OPI,
  - podmioty spoza administracji (np. NIL, związki zawodowe...)
- 260 procesów informacyjnych w 3500 jednostkach administracji terenowej oraz związanych z nimi ewidencji i rejestrów
- Przedsiębiorstwa sieciowe zarządzające wielkimi zasobami danych transakcyjnych („big data”)
  - Sektor finansowy, energetyczny, transportowy, informacyjny
- 4 mln podmiotów społeczno-ekonomicznych

Zatomizowana infrastruktura informacyjna

Warunki integralności i bezpieczeństwa danych

- **Wszystkie zasoby, procesy i systemy o charakterze infrastrukturalnym powinny tworzyć jeden spójny, transparentny system**
- **Infrastruktura informacyjna państwa** powinna zapewnić tworzenie zasobów i dostęp do informacji stanowiących **dobro publiczne należne**
- **Symetria** praw, obowiązków i **odpowiedzialności** wszystkich uczestników procesów informacyjnych
  - organów państwa, podmiotów, obywateli

Infrastruktura zatomizowana

- **AUTONOMIZACJA**

- infrastrukturalne rejestry i systemy użytkowe są autonomiczne prawnie, organizacyjnie, funkcjonalnie i informacyjnie

- **DEZINTEGRACJA**

- każdy infrastrukturalny system użytkowy tworzy własne, niezależne środowisko informacyjne i informatyczne

- np. „becikowe”, 500+, KEP - PIT, NFZ – EWUŚ, wybory

Konsekwencje atomizacji dla wykorzystania i bezpieczeństwa informacji

- **Wielokrotne pierwotne ujmowanie danych**
- Minimalna wymiana informacji między systemami, autonomiczna aktualizacja danych
- **Ekstremalna redundancja**
- **Niska jakość danych**
- **Konflikty funkcji i kompetencji**
  - **Np. konflikty między „tajemnicami”**
- **Bardzo duże koszty** ekonomiczne i społeczne aparatu państwa i gospodarki

Uwarunkowania wykorzystywania danych administracyjnych w aktualnych warunkach

- **Profesjonalne stanowienie komponentów informacyjnych w aktach prawnych**
- Jest „**kauzyperdyzacja**”
  - Regulacje prawne (ustawa, rozporządzenie)
  - Komponent informacyjny (autonomiczny)
  - Koncepcja systemu lub procesu informacyjnego
  - Realizacja systemu
- **Powinno być**
  - Cel regulacji prawnej i uwarunkowania informacyjne
  - Koncepcja i studium wykonalności instrumentalizacji informacyjnej, projekt systemu lub procesu
  - Harmonogram realizacji (do określenia vacatio legis)
  - Projekt aktu prawnego i uruchomienie procesu jego stanowienia

Infrastruktura prawna

podstawą demokratycznego państwa prawnego

Art. 41 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Złe prawo gorsze niżli tyran najśroźszy. Bo wždy tyran albo odmienić się, albo namówić, albo umrzeć może i jego tyraństwo ustaje.

A złe prawo zawždy trwa, zawždy zabija i szkodę czyni i na duszy, i na ciele. Jest jako lew i bestyja nierozumna, która namówić się nie da, aż ją zabić i umorzyć. Tak i złe prawo, które szkody ludziom czyni miasto pomocy, dla której wszystkie się prawa stawia.

Ks. Piotr Skarga

Rektor Uniwersytetu Stefana Batorego

Skutki błędów w informatyzacji infrastruktury informacyjnej

*Zły system informatyczny gorszy niżli tyran najsroższy.
Bo wżdy tyran albo odmienić się, albo namówić, albo
umrzeć może i jego tyraństwo ustaje.*

*A zły system informatyczny zawżdy trwa, zawżdy
zabija i szkodę czyni i na duszy, i na ciele. Jest jako lew
i bestyja nierozumna, która namówić się nie da, aż ją
zabić i umorzyć. Tak i złe systemy informatyczne, które
szkody ludziom czyni miasto pomocy, dla której
wszystkie się systemy stawia.*

Uwarunkowania wykorzystywania danych administracyjnych w aktualnych warunkach (2)

- **Profesjonalna interpretacja prawa** regulującego procesy i systemy informacyjne (*np. nr rejestracyjny samochodu*)
- **Harmonizacja „tajemnic” i ustalenie ich hierarchii**
- Jedność praw i obowiązków systemów i podmiotów informacyjnych, np. GUS, NBP, MF, MR
- **Zasada *Brzytwy Ockhama* w komponentach informacyjnych aktów prawnych**

Uwarunkowania wykorzystywania danych administracyjnych w aktualnych warunkach

- Penalizacja naruszenia reguł zarządzania informacją adekwatna do skutków
  - społecznych, ekonomicznych, politycznych)
- **Edukacja informacyjna**
  - Decydentów w organach władzy i administracji
  - Tzw. „wymiaru sprawiedliwości”
- **System parainformacji administracyjnej**
  - Głębokie wyszukiwanie danych jednostkowych

Ustawa o infrastrukturze informacyjnej państwa

- **Strategiczny model infrastruktury informacyjnej**
- **Koordynatora** infrastruktury informacyjnej i jego kompetencje (**ministerstwo cyfryzacji ???**)
- Tryb **harmonizacji komponentów informacyjnych** w procesach legislacyjnych
- **Obligatoryjne standardy** odwzorowania i wymiany informacji,
- **Zasady bezpieczeństwa informacyjnego i ochrony danych**
- **Zasady wymiany informacji** minimalizujące pierwotne gromadzenie danych
- **Publiczne systemy i zasoby informacyjne**

Wnioski

- Strategia transformacji
  - Harmonizacja istniejących systemów za pomocą bazowych rejestrów referencyjnych i obligatoryjnych norm informacyjnych
  - Centralny koordynator infrastruktury informacyjnej państwa
- Bariery transformacji istniejącego systemu
  - Wiedza i kultura informacyjna decydentów
  - **Kauzyperdyzacja państwa i prawa**
- Szanse transformacji ???

Potrzebna wiedza i wola polityczna decydentów

- *Władza jest substytutem wiedzy*
- *Rozum to rzecz najsprawiedliwiej między
wszystkimi rozdzielona. Bo im więcej go kto
posiada, tym bardziej czuje, że ma go nie
dość. A kto im mniej go ma, tym bardziej jest
przekonany, że ma go więcej niż inni.*

Dziękuję za uwagę

A faint, stylized illustration of two hands shaking is visible in the background, rendered in a lighter shade of the teal background color. The hands are positioned horizontally, with one hand on the left and one on the right, their fingers interlaced in a firm grip.